

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **svetkih, četrčkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece 3.— 4.50 za pol leta 6.— 9.— za vsa leta 12.— 18.—
Naročnine je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnine se sprava se ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč., izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne vračajo. Rokopisi se ne vračajo.

Namerno, reklamacije in oglase sprejema **upravnštvo** ulica Molino picciole št. 3. II. nadst. Naročnine in oglase je plačevati loco Trst. Odprto reklama cije so prosto poštne.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„P edinost je moč“.

Socijalna demokracija med Slovani.

Z ozirom na degoške teh dni, ob volitvi za V. kurijo v Trstu, ke je gospodovalna stranka gazila v blato pravico in zakone, ko je slovenski delavec pretrpel najhujšo krivico kakor delavec in z a j e d n o k a k o r S l o v e n e c, ko je torej mogel videti, da po tlačanju naše narodnosti trpe tudi njegove stanovske koristi, bi nujno priporočili našim delavcem v pazno čitanje nastopni globoko mišljeni članek, ki ga je priobčil te dni „Slov. svet“ pod zaglavjem „Socijalna demokracija in Slovani“. Članek slove:

Različni programi sedanje socijalne demokracije so nastali na Zapadu, v okviru romansko-germanske kulture in se še le odtod presajajo na slovanska tla. Moderna in na veliko zasnovana industrija se je ustrojila in razprostranila povsod na jedni in isti podstavi, po jednem in istim kopitu; vsled tega se povsod jednako množijo delavske množice in se potem tudi jednako večja in ostri nasprotje med stremljenjem kapitalistov in delavcev. Dasi so razmere med Slovani drugačne, mogla je socijalna demokracija svoje programe vendar in lahko zanesti tudi med Slovane, in sicer ne le zapadne, kateri trpé pod romansko-germanskim pravom in gospodarstvom, temveč tudi vstočne Slovane, Ruše, Bolgare in Srbe, kateri so imeli, oziroma še imajo svoj nacionalni ustroj vsega med njimi razvitega gospodarstva. Jedino to, da je moderna zapadna industrija prehvapila vstočne Slovane, je krivo, da niso mislili, kako bi na svojih svojstvenih podkladah sprejeli in razvijali tudi isto industrijo med seboj, in so tako molče gledali in še gledajo, kako se širi socijalna demokracija in v obče socijalizem tudi med njimi.

Socijalna demokracija pa je po svojih naukih in vsled dobe, v kateri je nastopila med Slovani, zanje jako nevarna, in to v nacionalnem, verskem in ekonomskem pogledu. Kakor so tuji nauki, tuje kulture slabile sposobnost slovanskega duha ter uničevale svejstvene plode slovanskega uma in ukusa, jednako zaseče tudi socijalna demokracija slovanskemu tipu vsaj začasno hudih ran, in vprašanje je, ali se te rane zacelijo popolnoma.

Kakor že običajno, so socijalni demokrati stilizacije najbolj nemških programov presadili med Slovane v obče in v avstro-ogerske posebe. O teh programih tukaj ne moremo govoriti obsežniše, pač pa smo dolžni pokazati na tiste točke, katere najbolj groze slovanskim narodnostim.

Osnovna in v posledicah za narode, sosebno dobre narode, silno škodljiva napaka socijalne demokracije je v tem, da popolnoma prezira značaj, kakovost značaja tega ali onega naroda. Ona se obrača v Erfurtskem programu proti tlačanju vsake vrste, naj se dostaje sloja, stranke, spola ali plemena (pasme), nikakor pa ne uvažuje pomena n a r o d n o s t i, skupin narodov kot posebnih specifičnih jednot, in vendar so te jednote uplívne in važne gledé na razvoj skupne ekonomije, torej pomenljive tudi za razvoj delavskega stanu. Socijalna demokracija je z jedne strani indiferentna nasproti narodnosti, z druge strani celó pobija narodne stranke. To pa je največe protislovje v njenem glavnem stremljenju, katero hoče osrečiti delavske vrste.

Treba je namreč vedeti, da ne le stanovi, temveč tudi narodi kot posebne skupine izsesavajo in tlačijo druge narode. Vsled tega trpé vsi sloji gospodarski izrabljanih narodov, torej tudi delavci, in kakor pritiska vsak, sosebno posredni davek najbolj na nižje sloje, jednako trpé vsi in najbolj nižji razredi sedanje družbe ob kakoršni si bode gospodarski zavisnosti naroda od naroda ali, kar je dandanes jasneje države od države. Anglija je do poslednjih dob izsesavala, rekli bi, ves svet, in še danes občutijo velike in male države v Evropi, pa tudi na drugih materikih, težo angleškega gospodarskega pritiska. Angleži so sebični kramarji in v vsem svojem počenjanju zgolj veliki barantači. Ti barantači v velikem stilu so zakrivil, da se narodi niso mogli osvobodjati, in na Balkanu bi bilo že davno drugače, da ni kramarska politika Angležev zavirala stremljenja tlačanih narodov. Pod gospodarskim pritiskom Angležev pa trpé in bodo še dolgo trpela nižja plemena po drugih svetovih. Zakaj se ne obrača socijalna demokracija izrecno proti tlačéči obče-gospodarski politiki angleški?

„nak bode Bibi“. (Kadar je Delobelle govoril sam o sebi, nazival se je kaj rad Bibija.) „Prvi junak stane dvanajst tisoč frankov... ker nam tega mesta ni treba plačevati, ste tako na dobrem, kakor bi dvajset tisoč frankov imeli v žepu. Nimam-li prav?“

Risler ni odgovoril. Njegovo obličje je imele posiljeva izraz, pogled mu je bil raztrazen, kakor človeku, ki ima misli vse kje drugod. Prebravši proračun stroškov, je stavil Delobelle, videči z grozo, da se bliža ogel Rue des Vieilles-Haudriettes, brez ovinkov glavno vprašanje: se-li hoče podati v kupčijo, da ali ne?

„Nu, torej — ne!“ je odvrnil Risler, oduševljen od poguma, katerega je zajel posebno iz bližine tvornice in iz misli, da gre tu za srečo njegovega gospodarstva. Delobelle je bil kakor okamenel. Menil je, da ima kupčijo v žepu; listine v roki držé, je gledal svojega spremljevalca zeló razburjeno.

„Ne“, ponavljal je Risler. „Ne morem ustreči vaši želji... poslušajte, zakaj“

Počasi, z običajno okornostjo je sedaj vrli Risler razlagal, da ni bogat. Dasiravno je drug znatne trgovske hiše, vendar nima nikakega ime-

Dandanes se je porodil antisemitizem, ki se obrača proti Židovstvu. V krvi in neporušenih tradicijah židovskega življa je lastnost, katere je nevarna gospodarstvu in celó vsej kulturi drugih narodov. Če je treba kje počevati kri in značaj raznih plemen in iz njih razvijajočih se narodov, velja to za židovski živelj. Zakaj se vsiljujejo socijalni demokraciji Židje na čelo? Zato, da odvrtačo pozornost na posebnosti in važnost značajev narodnih skupin tudi v ekonomiji. Ko bi delavski sloji gledali na to, da je treba ocenjevati tudi narode, obrnili bi se najprej proti Židom, to pa bi poslednjim ne bilo prijetno. Iz tega morejo delavci razvideti, kako modro jih vodijo za nos židovski vodje in agitatorji, in zakaj ti pobijajo ščuvanje naroda proti narodu. Zunaj socijalne demokracije sme Žid po novinah hujskati narod proti narodu; med delavci pa tega ne sme, ker bi isti delavec zasaknul se najprej proti Židem samim.

No, tu nam je do povdarjanja, da v občem gospodarstvu je treba razločevati tudi narode s stališča, ali so v obče pravični in posebe v gospodarstvu. Tudi narodi morejo biti gledé na druge narode prave pijavke, in te potem pijejo kri najbolj nižih slojev, ker višji sloji imajo moč v sebi, da ruce teh pijavk posajajo na kožo neimovitih množic. Narodi z značajem pijavke sesajo kri drugih narodov sedaj s svobodno, sedaj s carino obloženo trgovino, s posojili, z železnicami in drugimi občili ter tudi neposredno s političkim pritiskom.

V Avstro-Ogerski je političsko gospodstvo jednih narodov nad drugimi vedno škodovalo tudi razvoju gospodarskemu negospodovalnih narodov. To vidimo sedaj sosebno v dualizmu, in v tostranski polovini cesarstva je celó jedna sama, namreč nemško liberalna stranka, urejevala vse gospodarstvo tako, da je škodilo najbolj slovanskim narodom. Gospodovalni narodi pritiskajo tako najbolj na množice tlačanih narodov.

Socijalna demokracija bi torej delavcem najbolj koristila, ko bi ne razglašala narodnega indiferentizma, temveč postavila v program,

tja, s katerim bi mogel razpologati. Georges in on jemljeta vsaki mesec določeno svoto iz blagajnice ter delita potem čisti dobiček ob letnem sklepu. Hišna oprava ga je stala mnogo, vse, kar si je prihranil. Do bilance so bili še štiri meseci. Kje naj torej vzame tistih trideset tisoč frankov, katerih je takoj treba, da se kupi gledališče? Počjetje pa bi se tudi lahko ponesrečilo.

„To je nemogoče... Saj je Bibi tu!“

S temi besedami se je ubogi Bibi vspel, a Risler je bil storil trden sklep, in vsa nagovarjanja Bibijeve so se razbijala ob ponavljaneju vračajočem odgovoru: „Pozneje v dveh, treh letih morda...“

Igralec se je dolgo boril, brauil svoje stališče korak za korakom. Predlagal je, naj bi še jedenkrat pogledala proračun. Morda bi se dala ta reč opraviti za manjšo ceno...

„Zame bi bilo vedno predrago“, mu je segel v besedo. „Moje ime ni moja last, marveč je del tvrdke. Jaz nimam pravice, zastaviti je. Pomislite le, ako bi napravil bankrot!“

Glas se mu je tresel, ko je izgovoril besedo bankrot.

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

51

„Najprej razgled“, je dejal, ker se ni hotel takoj lotiti denarnega vprašanja, in z lornjonom na nosu je pričel s povdankom kakor na odru: „Ako človek hladnokrvno motri, kako je pričela propadati dramatiška umetnost na Francoskem, ako premeri razdaljo, ki oder Molièrov“ — — — in to se je vleklo čez več strani. Risler je poslušal, kadé svojo pipo in ne upajoč ganiti se, kajti čitatelj ga je vsak hip pogledal preko svojega lornjona, da bi videl učinek svojih besed. Velika nesreča, da se je baš pri najlepšem mestu prospekta kavarna zaprla. Luči so pogasili, treba je bilo odriniti... In proračun stroškov?... Dogovorila sta se, da ga prečitata medpotoma. Pri vsaki plinovi svetilnici sta se ustavila. Igralec je našteval svote: toliko za poslopje, toliko za svečavo, toliko za ubožno blagajnico, toliko za gaže... Pri tej točki se je ustavil.

„Najboljše je pa to, da nam ne treba plačevati prvega junaka“, je razlagal. „Naš prvi ju-

da se napravi mir med narodi, bi sicer s tem, da bi se organizovali in utrdili vsak po svoje v okviru monarhije. Ta socialna demokracija pa je slepo prenesla programe iz Velikonemčije v Avstro-Ogersko in je popolnoma prezrla, da so se isti programi zasnovali v nacionalni državi. Avstro-Ogerska ni nacionalno jednota država, in kolikor je hotela postati nemško-centralistiška država, je spravljalna v onemoglost nenemške narode, in sedaj tlačijo gospodovanje narodnosti v obeh polovinah cesarstva ne le druge narode, temveč razvijajo tudi vse gospodarstvo pristranski, krivično in s tem pritiskajo na vse delavske sloje. Socialna demokracija pozablja, da se je mogla ustvariti in okrepiti v drugih državah le radi tega, da so te nacionalno delo že opravile v bistvu, in da morejo vsled tega spraviti se na drugo, torej tudi ekonomsko delo. *Slovanski delavci bi bili v svojem interesu dolžni stremeti k nacionalnim strankam, da bi se z njih pomočjo uredili najprej narodi kakor taki, da bi se tako osvobodili glavne skrbi in potem koliko lažje lotili se gospodarstvenega prestrojevanja.* (Zvršetak pride)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 10. marca 1897.

Državnozbornske volitve. Včeraj je bila velika bitka za V. kurijo na Nizjem Avstrijskem, Moravskem, v Sileziji, na Koroškem in v Solnogradu. Veliki dogodek tega dne je popolni poraz socialne demokracije in nemških liberalcev na vsem Nizjem Avstrijskem. Na Dunaju je izvoljenih 5 krščanskih socialistov — med istimi tudi dr. Lueger — in po deželi štirje krščanski socialisti. Med poslednjimi sta poznana voditelja antisemitov, dr. Gessmann in Scheicher. Med poznanimi socialnimi demokrati je tudi poznani Pernerstorfer, ki je o celjski bagateli pojedel svoja „demokratična“ in „mednarodna“ načela in je pogumno glasoval z srditimi nemškimi nacionalci. Čudni možje, ti nemški soc. demokrati. To so strogi internacionalci, o narodnih prepirih nočejo nič čuti, dokler ni angažovan — nemški interes. Vsega ukup so dobili krščanski socialisti 114000 glasov, socialni demokrati pa okoli 88000.

Toda socialni demokrati se lahko tolažijo z dejstvom, da so dobili pošteno število glasov, da so padli častno. Nemški liberalci pa nimajo niti te tolažbe, kajti propadli so sramotno. Dobili so namreč vsega ukup le borih 7000 glasov. To je dokaz, da ta stranka ne prihaja niti v poštev več, ker nima nikake podlage več med ljudstvom. To je naravna posledica storjenih grehov na škodo ljudstva. Ta stranka je identifikovala svojo korist z državno koristjo, je teptala pravice ljudstva, ako je šlo za to, da utrdi svoje trinoško gospodarstvo, nikdar ni imela srca ni za korist države ni za obči blagor, ampak vedno je mislila le na-se, vedno je skrbela za to, da so si nje pristaši polnili zepe na račun javnega blagostanja; lahkim srcem je kompromitovala tudi državo pred vso Evropo in tako rušila nje kredit in nje ugled, torej se ni plašila tudi veleizdajstva, ako je tako zahtevala korist židovskih bankirjev. In sedaj jej je prišel plačila dan: zasramovana in zaničevana, kakor politiška vlačuga, odstopa s pozorišča. Zadelo jo je ljudska sodba.

Toda tudi dediči te bankerotne stranke naj ne pozabijo te usode nemških liberalcev. Crpijo naj pouk iz propada te stranke. Kakor nemški liberalci, tako mora propasti prej ali slej vsaka stranka, ki si zapira oči pred potrebami države in ki si domišlja, da bode se svojo lastno močje mogla dušiti, kar je tu, kar živi in kar ima svoja prava. In to so avstrijski narodi. S temi narodi mora računati sleherna stranka. Ako meni, da more prezirati te narode, kaže le, da ne pozna potreb države, ako meni, da sme izzivati te narode, kaže le, da ne privoščja državi tega, kar jej neizogibno treba za razvoj in za obstanek. Taka stranka nosi kal smrti v sebi že ob svojem porodu. Tudi nemški liberalci so bili močna stranka, močnejša in bahatejša nego katerakoli v Avstriji, ali padli so in se zadušili v lastni objestnosti. To naj si zapomnijo krščanski socialisti in socialni demokrati, ki nastopajo dedščino liberalcev.

V peti kuriji na Koroškem je izvoljen kandidat Lemisch nemško-narodne stranke. Debil je 443 glasov od 590.

V Iglavi na Moravskem treba ožje volitve

med češkim kompromisnim kandidatom Silenjem, in Jakubovskim od češko-katoliške ljudske stranke. Za zapadni del Silezije je izvoljen kandidat nemške ljudske stranke, Türk.

Položaj na Kreti. Grška vlada je torej včeraj izročila velevlastim svoj odgovor na njih skupno spomenico. Ta odgovor je prilično obsežen. Bistveni namen njegov dal bi se izrazil v jednem stavku: „Grška poskuša opozoriti evropsko diplomacijo, da prično razprave gledé rešitve krečanskega vprašanja.“

Oboroženo zastopstvo velesil na Kreti pa med tem počenja novih neodpušljivih grehov. Glasom včerajšnje brzozavke službenega korespondenčnega urada, došle iz Kaneje, je poveljnik mešanega vojaštva velesil na Kreti, Amoretti, priobčil grškemu podkonzulu Baraklisu, da naj se pripravi, ker bode moral odpotovati v kratkem, dotlej pa naj se smatra ujetnikom. Baraklis je odgovoril na to, da se udaje samo sili, a Amoretti mu je priobčil takoj, da se on nikakor ne bode obotavljal rabiti silo (!) In ta naredba se razteza na vse grške podanike, bivajoče v Kaneji!

Isti korespondenčni urad poroča nadalje: Uporniki so napadli utrdbo Hierapetra, ker se Turki niso hoteli udati. Neka italijanska vojna ladija je streljanjem iz topov prisilila kristijanske upornike, da so se umaknili. (!) To pač ni častno za kristijansko Evropo!

Različne vesti.

Nadvojvoda Fran Ferdinand d'Este. Bolnemu našemu prestolonasledniku obrnilo se je zdravje toliko na bolje, da je ostavil Algir in se vrača v domovino. Sedaj se Nj. ces. in kr. Visokost mudi v Cannesu na južnem francoskem obrežju. Predvčerajšnjem je Nj. Vel. naš cesar vsprejel nadvojvodo Frana Ferdinanda v Cap S. Martinu.

„Minerva“ — podružnica magistrata. Društvo „Minerva“ je poznano gnezdo progressovsko. Tudi ob volitvi za V. kurijo je imela progressova stranka tu svoj sedež. Od tu so se razpošiljale legitimacije volilcem. Ali je to zakonito?

Tu treba zabeležiti nastopni slučaj. Gospod Srečko Bartelj, ravnatelj pisarne tvrdke Mahne, je letal od magistrata do namestništva in je potem obletel vse sekcije, da bi dohil svojo legitimacijo. Vse zastoj! Ni je mogel dobiti. Kar so mu jo prinesli, v ponedeljek, tikom pred volitvijo, direktno iz — društva „Minerva“. Glasovnica je bila seveda popisana z imenom Hortisovim. Sedaj vprašajmo: kako prihaja društvo „Minerva“ do tega, da izvršuje posle slavnega magistrata in celo take posle, ki so izročeni magistratu od s. l. c. k. r. vlade: posle prenesenega delokrogu?

V volitvenih zadevah je občinska oblast zajedno državna oblast; ali ni žaljivo za državno oblast, da se na tako drzen način zlorablja nje aparat na korist jedni stranki, in to še taki, ki ni baš na glasu prijateljice države? Mi ne krivimo c. k. vlade, ker tudi ona gotovo ni mislila nato, da bi bile mogoče take zlorabe; menimo pa, da zahteva ugled in avtoriteta vlade, da dá natanjčno preiskati to stvar.

Takimi sredstvi so torej progressovci dosegli svojo zmago. Ali se je čuditi temu? Ne ni se čuditi, kajti stranke, katerim je kaj do politiške dostojnosti, so razorožene nasproti takim — turškim odnošajem, bi bili kmalu rekli, toda spomnili smo se v hipu, da v Turčiji ne poznajo volitev. Srečni oni!

No, zabeležili smo tudi to tržaško posebnost: da občinska oblast svoj izročeni jej delokrog izreča zopet drugim — društvu, ki je središče najstrupeneje agitacije. To posebnost naj vzamejo na znanje kompetentni krogi in poskrbijo naj po svoji sveti dolžnosti, da se o volitvi za četrto kurijo ne bodo dogajale take grde zlorabe, da bodo posle politiške oblasti opravljali oni, ki so poklicani v to, taki ljudje, ki ob vršenju svoje službe niti ne mislijo na to, da je v Trstu baje „superijorno“ italijansko in baje inferijorno slovansko plemo, ampak, ki se zavedajo, da je dostavljamti glasovnice ravnopravnim avstrijskim državljanom!!

Kar se je godilo v III. kolegiju, ne sme se do goditi več v IV. kuriji: društvo „Minerva“ ne sme postati stalna podružnica politiške oblasti!

Za vsako ceno hočejo torej zmagati progressovci tudi v III. kolegiju, to je, v volilnem okraju gospoda Nabergoja! Tako je zatrdil gosp. Venezian na shodu progressovcev. Za vsako ceno! O volitvah za V. kurijo so pokazali rudeča gospoda, kaj znači pri njih „za vsako ceno!“ Tudi za ceno — lastnega poštenja, lastne politiške reputacije! Res strmeti mora človek nad takim cinizmom, ki toli drzno proglašja nago nasilstvo za politiško pravilo. Za vsako ceno?! Ne, za vsako ceno se ne sme kupovati politiških zmag. Sosebno pa se nadejamo od okoličanov, da se ne dajo kupiti za vsako ceno!

I nullatenenti. Elastičen pa je ta naš „Piccolo“, to mu moramo priznati. Naj je situacija taka ali taka, on se jej že prilagodi tako, da pade na mehko stran. Argumente in razloge nateza tako, kakor da so kak kovaški meh: širijo se in krčijo, vse po potrebi. Kar je zjutraj črno, je popoldne belo, kar je jutru prav, je tam krivo. Ker se jim je posrečilo laskim srđitežem, da so poznanimi sredstvi došli do večine v V. kuriji Istre, proglašja „Piccolo“, da je v tem izražena volja naroda, da je to plebiscit, pred katerim treba ukloniti tilnik. To velja za Istro, dočim velja za Goriško vse drugačno načelo. Ker smo namreč v tej poslednji pokrajini mi Slovenci v večini za V. kurijo, meni „Piccolo“, da je pač žalostno, da odločajo „nullatenenti“, nemaniči. Kar velja torej baje v Istri kakor vzvišena volja naroda, to je na Goriškem obžalovanja vredno dejstvo. Sicer pa se prav godi goriškim Slovincem! Zakaj ne volijo Italijanov?! Italijane naj volijo, pa ne bodo več „nullatenenti“, ampak junaki, katerim bode „Piccolo“ prižigal sveče na vseh straneh.

Sicer pa je to pisarenje „Piccolovo“ zanimivo tudi za neslovenske nižje sloje, ker kaže, kako si ta laška gospoda tolmačijo uživanje politiških pravic. V. kurija se je zasnovala le zato, da so prišli do volilne pravice tudi oni, ki ne posedujejo ničesar. Laška klika pa zasramuje volilce te kurije, da so — nemaniči in izvaja nekako, da zato ne bi smeli imeti volilne pravice! Gorje onim, katerim taki ljudje kroje politiška prava!

Sicer pa naj „Piccolo“ le molči o „nullatenenti“ sosebno tedaj, kadar govori o deželi goriški. Med našim ljudstvom po Goriškem je imovitnikov in siromakov, toda — hvala Bogu — vsi so samostojni posestniki ali kmetje. Ako pa hočemo videti na Goriškem resničnih nemaničev, iti nam je v Furlanijo, kjer žive svoje borne življenje sužnji-koloni, katerim se niti ne sanja, kaj je to: samostojni kmet!

Taka je ljubi „Piccolo“. Naše ljudstvo po deželi je najmanje za 50 let pred vašim furlanskim, kar se dostaje duševnih zmožnostij; kar pa se dostaje gospodarskega položaja, o tem pa niti primere ni. Ako „Piccolo“ ne veruje nam, pa naj povpraša pri goriških trgovcih. Le-ti mu lahko postrežejo natančnimi podatki.

Ožja volitev v Ljubljani. „Slov. Narod“ piše: „Zmagali so klerikalni analfabetje, in sicer v vseh treh okrajih. Ponosen na izid volitve — na svoje volilce ne more biti ponosen — se „Slovenec“ sinoči iz nas norčuje, ker smo rekli, da bi bila narodna stranka lahko zmagala, da se je količkaj potrudila. Ne zamerimo, da je „Slovenec“ vesel svoje zmage, a da jo je dosegel samo, ker narodna stranka ni nič storila za zmago svojih mož, to si lahko po številu mestnih volilcev izračuna. Kaj je pa narodna stranka storila? Klerikalci so prirejali shod za shodom, narodni kandidat ne jednega, klerikalni agitatorji so lovili volilce po hišah, delavnicah in gostilnah, narodna stranka sploh ni imela agitatorjev, klerikalci so imeli 12 ali 16 fjakarjev najetih, narodna stranka ne jednega, klerikalci so potrosili ogromno denarja za agitacijo, narodna stranka ne novčiča. Klerikalci so kupovali glasove po kroni — kakor vse, tudi to lahko s pričami dokažemo — narodna stranka pa se niti menila ni, kako volijo nje pristaši. Na volišče ni prišlo 30 narodnih volilcev, kateri imajo volilno pravico tudi v mestni kuriji, kar so narodni kandidatje dobili glasov, dobili so jih iz vrst delavcev, ne da bi bil delavcem kdo kaj prigovarjal. Ko bi se bila narodna stranka le polovico tako potrudila, kakor klerikalna, ki je celó po žganjarnah pobrala „volilce“ in vlačila na volišče prave bassermanuske značaje, zmagala bi bila z ogromno večino.“

Tako „Narod“. Nam pase je nekam čudno vr-
telo pred očmi, ko smo čitali to — obsodbo na-
rodne stranke.

Iz Tomaja nam pišejo: Tudi pri nas smo
proslavili pusta po starem običaju. Mladina se je
nekoliko zavrtela, mi stareji pa smo si privoščili
kapljico zdravega vina. Tako smo se stari in mladi
iznebili za trenotek mučnih skrbi. Kdo bi nam
mogel zameriti to? Saj nas zadosti tarejo razne
skrbi in nadloge. Kdo bi si bil mislil, da bode
take bolezni pretile našemu vinarstvu, tej jedini
nadi našega kmeta? Pred leti je prišla peronos-
pora, sedaj se je tej šibi pridružila še floksera.
Toda, žal, to je še-le floksera št. 1. K tej se je
pridružila še trtna uš št. 2 in to na narodnem
polju: strastne agitacije, prepiri, nesloga, obreko-
vanja itd. Užaljeni smo čitali nedavno dopisa v
„Brivcu“ in v „Soči“, v katerima se pripisujejo na-
šemu načelniku take lastnosti, katerih isti nima,
n. pr. oduševstvo. Čemu spravljati v javnost taka
očitanja, saj se lahko vsakdo prepriča iz javnih
knjig o stvari. Istotako ni res, da g. načelnik ne
bi bil narodnjak in da ruši naše društvo. On vrši
zvesto svojo dolžnost. Ako pa n. pr. še ni dovr-
šeno pokopališče, na tem pa ni kriv on, ampak so
krive razne neprilike. Sicer pa bode pokopališče
skoro dodelano.

Še enkrat ponavljamo torej: naš načelnik je
pravičen in za občini blagor vnet mož. Bog nam
ga ohrani še mnogo let! Več občinarijev.

Iz Jelšan nam pišejo: Marsikaj bi se dalo
pisati od tu, toda za danes zadoščaj, da nave-
demo le jeden drastičen slučaj. Kolikor smo po-
izvedeli, pogodilo se je tukajšnje županstvo z ne-
kim zidarskim mojstrom za popravo župne cerkve,
pokopališča, občinskega poslopja, župnišča in ka-
pelanije.

Zidar je prišel v Jelšane, da izvrši pogojeno
delo. Ker pa bode rabil mnogo dobrega peska in
apna, obrnil se je do tukajšnjega cestnega nad-
glednika Rothmayerja s prošnjo, da bi mu le ta
prepustil nekaj peska, ki so ga njega podložni
nabrali na državni cesti. Toda žena tega držav-
nega organa se je zadržala nad zidarjem, da za ona
dela ne dobi peska ne zastoj in ne za denar.
Tudi R. se je baje sam že večkrat izjavil proti
drugim osebam, da za omenjene poprave ne bode
smel ni do vzeti na državni cesti ni jedne lo-
pate peska.

Stvar je zanimiva zato, ker smo uverjeni, da
to postopanje izvira le iz nasprotstva do sedanjega
narodnega občinskega zastopa; istotako pa je
jasno, da se to nasprotje ne vjema se splošno
koristjo. Ali je c. kr. služabnik, kakoršen je gosp.
Rothmayer, postavljen za to, da nasprotuje javne-
mu uradu? Ali ni marveč postavljen za to, da
vrši svoj posel? Mož se čuti tu jako domačega in
si dovoljuje malo preveč svobode. Ne govorimo o
tem, čegav je pesek, ki se nabira po jarkih ob
cesti, ali to vemo, da tudi občinariji prispevajo za
vzdrževanje cest in za — plačo g. Rothmayerju!
Čas bi bil torej, da se nekoliko pouči tega gos-
poda, da ne bode mislil, da se človek pričinja
še le pri Rothmayerju in da drugi ljudje nimajo
druzega posla, nego molčati in ubogati g. Roth-
mayerja. Gospej Žefi je seveda hudo pri srcu, da
ne nosi več županovih hlač; pa najse le potolaži,
saj je minal — pust! Dixi.

Škofovske konferencije. Dne 9. t. m. pričele
so na Dunaju škofovske konferencije pod presed-
ništvom kardinala grofa Schönborna.

Nonadna smrt. 46letnega krošnjarja Mojzesa
Pinkerja, staujočega v ulici Madonna del mare
št. 8, našli so predvečrajšnjem mitvega, ležečega
na podu svoje sobe. Zadela ga je bila brzkone
kâp na možgane. Truplo so prepeljali v mrtvašnico
izrealitiškega pokopališča.

75letne šivilje Josipine Serafina, staujoče v
podstvešju hiše št. 3 ulice Commerciale, že par dni
ni bilo videti iziti iz njene sobice. Gospodar je
zatorej predvečrajšnjem potrkal na nje vrata, da
vidi, kaj je sê staro, in, ker ni bilo odgovora,
je vstopil. Strašen smrad mu je udaril nasproti:
starka je ležala na podu, mrtva že par dnij. Na
lice mesta došla komisija je dala truplo prevesti na
pokopališče.

Tedenska statistika tržaška. V tednu od 21.
do 27. m. m. rodilo se je v področju mestne ob-
čine tržaške 101 otrok (45 moških in 56 ženskih);
v isti dobi je umrlo 107 oseb (57 moških in 50

ženskih). Zdravniški izkaz navaja med vzroki
smrti: 18 slučajev vnetja sopnih organov, 16 sl.
jetike, 5 sl. ôšpic, 7 sl. dávice, 1 sl. kôzic, 6 sl.
smrti po naključju, 1 samomor itd.

Sodnijsko. 46letni brezposelni črkostavec
Pietro Lucietto, italijanski podanik, je dobil pred-
večrajšnjem zaradi goljufije 6 tednov zapora.
Lucietto si je prisleparil marsikoji goldinar nagrade
namreč s tem, da je sedaj temu, sedaj onemu fi-
nančnemu uradniku „ovadil“, da tega in tega dne
na tem in tem kraju ob tej in tej uri „vthota-
pijo“ to in to blago. Seveda je bilo vse to iz-
mišljeno.

Kofedar. Danes (11.): Heraklij, mučenec;
Cozim, muč. — Jutri (12.): † Kvatre, Gregorij,
papež. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 6. uri
28 min., zatonj ob 5. uri 54 min. — Toplota
včeraj: ob 7. uri zjutraj 6.5 stop., ob 2 pop.
11.5 stop. C.

Iz malomestja.

Spisal K—k.

(Dalje)

„Servus, Anžgar!“
„Na zdravje, poeta laureatus!“
„Imaš li kaj pesmij pri sebi?“
„Imam, Vladimir.“
„Dobro, Djadjenko, jih boš pa čital!“
„Ne, ne, gospoda!“ odgovarjal je skromni
pesnik.

„Boš jih, boš!“
„Ne zamerite, iti moram k Zajcu. Z Bogom,
gospodje!“

In odšel je, nasmehivši se prijazno.
„Dober človek!“ dejala sta Ivan in Ksandor.
Vladimir Oliga pa je le nemo gledal pred-se.
„Ksandor, pride li kmalu tvoja sestra?“
„Rekla mi je, da pride.“
„Kako to, da je še ni?“
„Ne vem.“
„Toda glej, tam je!“
„A—a—a!“

Pri vratih se je prikazala krasna devojka.
Oblečena je bila v lepo, elegantno obleko; lasje
so se ji vsipali po hrbtu, male, plave oči so ne-
mirno begale po ljudeh, dekler se nise vstavile
pri Ksandorju in drugih dvch. Šla je naravnost k
svojemu bratu, odzdravila pozdrav Vladimirjev in Iva-
nov in rekla:

„Ksandor, kako je to, da si šel brez mene!
Sama nisem hotela priti in le težko sem pre-
govorila očeta, da je šel z menoj.“

Ne zameri mi Sabina, pozabil sem te!
„Le čaki, v kazni se ne bom sprehajala s
teboj, ampak z gospodom — tu Bojajevom.“
Ivan se je priklonil, vzel jo pod roko in ve-
selo zaklical:

„Na svidenje prijatelja!“
In odšel je sê Sabino po dvorani. — — —
Ob treh zjutraj se je vrnila Sabina z očetom
in bratom domov. —

II.

Vladimir Oliga je bil po svojem stanu davčni
pristav. Bil je dve glavi manjši kakor Ivan Boja-
jev in jedno kakor Djadjenko.

Zadnji je bil koncipijent pri očetu Ksandor-
jevem, pri notarju Pavlu Zopkinu. Ker sta bila
dva koncipijenta, sta se tako menjala, da je bil
jeden predpoludne, drugi popoludne v pisarni in
drugi dan obratno.

Dva tedna po tem je sedel Ivan Bojajev
doma v svoji sobici. Kar je privihral vsobo Ksan-
dor Zopkin.

„Pomisli, Ivan, pomisli!“ je zaklical, „jutri
prideje huzarji v mesto. To bomo veselji! To bo
veselje! Kaj ne da?“

Bil je ves razburjen. In kaj ne bi bil, saj
je bil tako navdušen za vojaštvo, posebno za
huzarje!

„Da, za te. A kje si zvedel?“
„Moj papâ, ki je mestni župan, mi je povedal.“
„Kam greš sedaj?“
„Domov, prišel sem ti le to novico povedat.
Čaki, spomnil sem se: ali pojdeš zvečer k Zajcu?“
„Kaj pa bo?“

„Ali še nisi dobil povabnia? Zajčev sluga nas
je prišel povabiti in dejal, da je vendar nago-
varjanja Zajca Djadjenko obljubil, da prečita svojo
pesem.“

„O, potem pojdem!...“

Burni Ksandor je odšel domov. — — —

V Zajčevih salonih je bila danes zvečer
zbrana zopet vsa N—ska inteligenca.

Ivan Bojajev se je sprehajal sê Sabino. Zop-
kin in Zajec Gustav sta setela pri mizi. Vse je
pričakovalo Anžgarja Djadjenka.

Slednjič se je prikazal pri vratih slavljeneč.

„Živio!“ je zaorilo po dvorani.

Priklonil se je in stopal proti Gustavu Zajcu.

„Ali takoj začneš?“ ga je vprašal Zajec.

„Kakor hočeš.“

„Torej začni takoj!“

„H... h... hm...!“ je nekaj zastokal in
stopil na majhen oder, pripravljen nalašč za njega.

„Živio!“ so zopet zaklicali gosti.

Anžgar se je priklonil, vzravnal se, vzdignil
glavo, z desno nogo stopil nekoliko naprej, po-
kašljal in začel:

„Slavna gospôda! Ker me je gospod Zajec
prosil, naj prečitam pred zbrano gospodo v nje-
govih dvoranah svoj majhen — slab — pesniški
proizvod, sem vstregel slednjič njegovi želji in
zložil humoristično pesem „Tatova spoved“. Evo je!

In začel je čitati svojo pesem...

Pesnik je dovršil in se priklonil. Nekaj časa
je vladal v dvorani molk. A kmalu je zadonela
dvorana silnega vsklika:

„Dobro, dobro, živio!“

Skromni pesnik se je zopet priklonil.

„Hvala, gospôda!“ — — —

V zadnji dvorani je med tem, ko je žel v
prvih dvoranah pesnik Anžgar Djadjenko hvalo,
klečal Ivan Bojajev pred Sabino. Nobenega ni bilo
v dvorani; vsi so odšli poslušat Djadjenka.

„Ah, gospica!“ je vzdihoval Ivan, „neizre-
čeno vas ljubim, neizrečeno!... Recite vsaj „da“,
recite!“

Sabina je sedela na fotelji in gledala Ivana.

„Ah, gospod Bojajev, pustite me!“

„Ne, ne, ne! Recite mi „da“!“

Ni se dolgo branila.

„Da!“ zašepetala je jedva slišno. A Ivan jo
je slišal. Skočil je po kolci in jo poljubil.

„Hvala vam... hvala ti, Sabina, Sabina!“
je vskliknil. — —

Vesel je bil ta večer Djadjenko, a še vese-
lejši je bil Ivan Bojajev.

III.

Dasiravno je zaspal Ksandor Zopkin šele ob
treh zjutraj, bil je vendar že ob devetih po konci.
Šel je po Bojajeva in s tem pričakoval huzarjev.

Ivan je molčal o svoji sreči. Mislil je vedno
le o nji, o Sabini. Kar mu je Ksandor kvasil o
vojakih, tega še slišal ni.

„Hâ, tu so!“ je zaklical Zopkin.

Kmalu je pridirjal švadron na trg. Vojaki so
poskakali s konj in se podali v staro vojašnico.
Namenjeni so bili, da ostanejo petnajst mesecev.

Zopkin je opazoval vojake in ni videl, kako
ga je pozdravil uljudno neki častnik. Slednjič ga
je dregnil Bojajev in ga opomnil na častnika.

„Sluga, gospoda!“ in je pozdravil častnik.

„Ne zamerite, jaz sem nadporočnik Laszciny Beno.“

Bojajev in Zopkin sta se mu predstavila.

„Prosim“, je začel Laszciny, „ali mi bi po-
kazali hôtel?“

„Prosim, gospod, idite z nama!“ je dejal
ročno Ksandor Zopkin.

Odšli so proti mesnemu hôtelu „pri Črncu“.
Med potjo so se spoznali do dobra, tako, da ju je
povabil slednjič nadporočnik k malemu zajutruku.

„Kako je pa z lepim spolom tu v N—?“ je
vprašal Beno Laszciny.

„No, veliko jih ni; nekatere so tudi lepe“,
je odgovoril Zopkin.

„Da, da, lepe!“ je pritrdjeval Ivan, „tako n.
pr. je Polanova Marica, cvet N—skih deklet. Se-
linškova Emilija je lepa, tudi divjakova Ema ni
grda. Vaukmilerjeva Ana je lepa, samo ako ne bi
imela krivega nosu, ki kaže, da je židovskega
rodu, a zato je tudi premožna. Štridesettisoč ni
malenkost! Tudi drugih je, lepih ali pa grdih in
premožnih! Kurbusova Tončka, Glavanova Iva,
Drobčeva Julija, Ivancičeva Ivanka, Strletova
Slavka, Veiksova — —“.

„No, saj jih je več, kakor sem si mislil!“

„Da, da, veliko jih je“, je nadaljeval Ivan
Bojajev, „Veiksova Danica, Repetova Helena, Pav-

